

Kulturdepartementet

Oikeusministeriö

22. 06. 2016

ad 1/1559/2011

Protokoll

**12:e mötet med de nordliga förhandlingsdelegationerna om en nordisk
samekonvention, Arlandastad, 15-16 mars 2016**

Närvarande:

Sverige

Ordförande

Mats Wiberg, expeditions- och rättschef

Ledamöter

Josefina Lundgren Skerk, vice ordf. Sametinget

Lars-Anders Baer, representant för Sametinget

Catharina Adlercreutz, rättsakkunnig

Jacob Wichmann, ämnesråd

Sekreterare mm.

Lars-Marcus Kuhmunen, dep. sekr, sekreterare i delegationen

Peter Engström, sekreterare för Sametingets ledamöter i delegationen

Finland

Ordförande

Johanna Suurpää, direktör

Ledamöter

Liisa Saarenmaa, biträdande avdelningschef

Anne Nuorgam, sametingsledamot

Heikki Paltto, sametingsledamot

Juha Karhu, representant för sametinget

Sekreterare mm.

Yrsa Nyman, konsultativ tjänsteman, sekreterare i delegationen

Kalle Varis, jurist, sekreterare för Sametingets ledamöter i delegationen

Norge**Ordförande**

Kristin Ryan, avdelingsdirektør

Ledamöter

Martin Sørby, avdelingsdirektør

Carl Erik Moksness, fagleder

Audhild Schanche, seniorrådgiver

Sekreterare mm.

Lars-Ivar Wideroe, seniorrådgiver, sekreterare i delegationen

Torvald Falch, seniorrådgiver, sekreterare för Sametingets ledamöter i delegationen

Magnus Forberg Andersen, seniorrådgiver

Tolk

Johanna Nordblad Sirkka

§1 Inledning

Mats Wiberg hälsade välkommen.

§2 Dagordning fastställs

Dagordningen fastställdes.

§3 Förhandling av kap 3-5

Delegationerna förhandlade kapitel 3 språk och kultur, kapitel 4 Land och vatten och kapitel 5 Näringar. Den finska delegationen hade inte mandat att förhandla kapitel 4-5.

I bilagan till detta protokoll framgår de uppdaterade textförslagen samt i tillämpliga fall de överenskomna skrivningarna för kapitel 3, 4 och 5 samt anteckningar därtill.

Delegationerna är överens om att konventionsförslaget ska betraktas som en helhet. Det innebär att de kapitel som ännu inte är färdigförhandlade kan påverka den slutliga texten i samtliga kapitel.

§4 Överlämnande av ordförandeskapet

Mats Wiberg överlämnade ordförandeskapet till Johanna Suurpää.

§5 Framtida arbete, mandat och planering.

Johanna Suurpää uppdaterade den gemensamma målsättningen att under 2016 avsluta förhandlingarna.

Finland har som avsikt att senast fyra veckor innan nästa möte skriftligen skicka över ett ordförandeförslag på kapitel 6-7 samt tre veckor innan för kapitel 3.

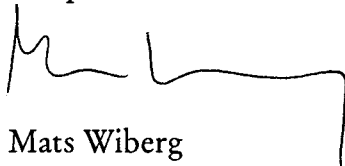
§6 Övriga frågor

Delegationerna presenterade vad som var på gång inom respektive land.

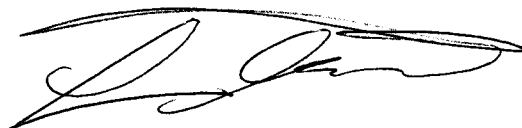
§7 Nästa möte

Nästa möte, det 13:e mötet, beslutades att äga rum i Helsingfors den 25-26 maj.

Vid protokollet

Mats Wiberg
Ordförande

Lars-Marcus Kuhmunen
Sekreterare

4 Land och vatten

Art. 25 Rätt till land och vatten

Samers rättigheter till de områden som de traditionellt har brukat är en grund för att samer ska kunna bevara, utöva och utveckla sin kultur, sina språk och sitt samhällsliv.

I staterna har samer genom bruk av land och vatten upparbetat kollektiv eller individuell ägande- eller bruksrätt till de områden som de traditionellt har brukat.

SE, NO och FI återkommer.

Art. 26 Skydd av rätten till land och vatten

Staterna ska med beaktande av att rätten till land och vatten är av särskild betydelse för samers kultur, språk och samhällsliv vidta åtgärder för att säkra samers [rätt till,] tillgång till och möjligheter att effektivt bruka [dessa] naturresurser.

NO önskar att artikeln flyttas till art. 25.

Art. 27 Kartläggning och fastställande av äganderätt eller bruksrätt

Staterna ska vidta nödvändiga åtgärder för att kartlägga de områden som samer traditionellt har brukat.

Staterna ska säkerställa att det finns lämpliga förfaranden i nationell rätt som med bindande verkan kan fastställa samers rättigheter till land och vatten.

Vid bedömningen av om det föreligger en rätt beaktas att samiskt brukande ofta inte lämnar varaktiga spår i naturen.

SE, NO och FI återkommer.

Art 28 Ömsesidig hänsyn

Staterna ska se till att rättighetsinnehavare och andra brukare av land och vatten visar ömsesidig hänsyn till varandras intressen med beaktande av det samiska brukandets betydelse för samiskt språk, kultur och samhällsliv.

FI återkommer.

Förhandlingsversion NSK kap 4 mars 2016 – Ordförandetext utarbetat av Sverige

[Art 29 Ingrepp i eller ändrad användning av naturresurser]

[I ärenden om tillstånd till ingrepp i eller ändrad användning av naturresurser i områden som samer traditionellt har brukat, får staterna inte förbise att tidigare vidtagna åtgärder i området kan ha betydelse för vilken effekt den aktuella åtgärden har för samisk kultur, språk och samhällsliv.

Om sådana ingrepp eller ändringar tillåts, ska staterna så långt som möjligt se till att de inte medför väsentlig skada för samisk kultur, språk och samhällsliv.]

[Utöver artikeltexten ovan föreslår SE att följande text läggs som protokollsanteckning

I fråga om undersökningsarbeten för mineralfyndigheter kommer Sverige att tillämpa artikeln på så sätt att tillståndsprövning enligt nämnda artikel anses ske vid prövningen av den arbetsplan vari undersökningsarbetena upptagits.]

SE, NO och FI återkommer.

[Art. 30 Ersättning och del i värdet]

[Vid ingrepp i samers äganderätt eller bruksrätt ska ersättning lämnas enligt vad som närmare föreskrivs i nationella regler.]

[Utöver artikeltexten ovan föreslår Sverige att nedanstående text flyttas till preambeln:

Under beaktande av den effekt på samernas näringar, kultur och traditionella livsföring som utvinning av naturresurser haft, och har, i områden som traditionellt brukas av samer, med erinran om staternas möjlighet att mot denna bakgrund ge samerna rätt till del i värdet av de naturresurser som utvinns,]

SE, NO och FI Återkommer

Art. 31 Sjösamiskt område

I sjösamiskt område ska det vid reglering och fördelning av viltlevande marina resurser läggas speciell vikt på det samiska brukets särskilda betydelse för samers kultur, språk och samhällsliv.

SE, NO och FI är ense.

[Art 32 Samråd om naturresurser]

[I frågor som rör staternas förvaltning av naturresurser och som berör samerna, ska staterna samråda med samerna så långt det är möjligt.

När naturresurser förvaltas av privaträttsliga aktörer som staterna har ägande i, ska staterna verka för att det i sådana frågor etableras lämpliga samråd mellan dessa aktörer och samerna.]

Art 33 Natur- och kulturmiljö

Staterna ska så långt som möjligt skydda och vårda samt främja ett hållbart nyttjande av natur- och kulturmiljön i de områden som samer traditionellt har brukat som grundval för samers kultur, språk och samhällsliv.

SE, NO och FI är ense.

Kap. 3 Språk och kultur

Art. 17 Rätt till språk och kultur

Samer har rätt att utöva, använda, utveckla, bevara och till kommande generationer förmedla sina språk och sin kultur.

Art. 18 Skydd av rätten till språk och kultur

Staterna ska respektera, främja och skydda samers rätt att använda, utöva, utveckla, bevara, och till kommande generationer förmedla sina språk och sin kultur. Denna rätt ska skyddas i lag.

Staterna ska samarbeta över landgränserna om den samiska språkvården.

SE, FI och NO är överens om lydelsen men ska ses över när helheten är klar. FI återkommer om terminologiutveckling/normeringsarbetet.

Art. 19 Användning av samiska

Samer har rätt att använda sina personnamn samt få dem godkända enligt nationella regler.

I samiska områden ska samiska geografiska namn kunna godkännas och användas.

Samer har rätt att använda samiska i domstol och vid kontakter med myndigheter i samiska områden.

Staterna ska främja samers möjlighet att använda samiska inom hälso- och sjukvård samt omsorg i samiska områden.

Staterna ska underlätta användningen av samiska utanför de samiska områdena.

Staterna ska inom hälso- och sjukvård samt omsorg ta hänsyn till samiska kulturella förhållanden.

No återkommer om 3 st och 4 st. NO, SE, och FI återkommer om 5 st. SE återkommer om "samiska områden" alt. "områden som samer traditionellt har brukat". SE, NO och FI återkommer om placeringen av sista stycket.

Förhandlingsversion NSK kap 3 mars 2016 – Ordförandetext utarbetat av Sverige

Art.20 Kulturella uttryck och kulturarv

Staterna ska ta hänsyn till samiska kulturella uttryck och samiskt kulturarv, inklusive traditionell kunskap, när de fattar beslut i frågor som rör samiska förhållanden. Staterna ska samarbeta över landsgränserna om det samiska kulturarvet.

Samiskt materiellt kulturarv ska skyddas i lag. Staterna ska verka för att det samiska immateriella kulturarvet tryggas.

Samiskt kulturarv som innehas av staten eller annat offentligt organ ska förvaltas av sametingen eller av museer eller kulturinstitutioner i samarbete med Sametinget.

Staterna ska verka för att samisk kulturegendom återförs och förvaltas enligt tredje stycket.

NO återkommer.

Art. 21 Undervisning

I områden som samer traditionellt har brukat har samer i grundskolan eller i annan motsvarande skolform rätt till undervisning i och på samiska. I andra geografiska områden ska staterna säkerställa att samer ges möjlighet till undervisning i eller på samiska.

Samer ska ges inflytande i frågor som rör utbildning som rör samiska, samer och samiska förhållanden.

Staterna ska samarbeta över landsgränserna i de frågor som rör [utbildning och] undervisning i och på samiska.

SE, NO och FI återkommer.

Art 22 Forskning

Staterna ska skapa goda förutsättningar för forskning och forskningssamverkan av betydelse för det samiska samhället. [Sådan forskning ska bedrivas med beaktande av vedertagna forskningsetiska regler och med hänsyn till de internationella principer som anammats gällande forskning om urfolk.]

SE, FI och NO återkommer om den exakta formuleringen av 2 mening.

Art. 23 Medier

Staterna ska verka för ett brett medieutbud på samiska.

Staterna ska, så långt möjligt, med hänsyn tagen till mediernas oberoende, se till att samerna ges möjlighet att skapa och använda sina egna medier.

Staterna ska uppmuntra samarbete mellan medier som erbjuder ett medieutbud på samiska.
FI återkommer.

Art 24 Språk- och kultursamarbete

Staterna ska samarbeta över landsgränserna om den samiska språkvården, , och.

Flyttas till kapitel 1, till art 6 Icke-diskriminering.

Staterna ska [i samarbete med sametingen] vidta effektiva åtgärder för att motverka fördomar mot samer samt främja ömsesidig respekt, förståelse och goda relationer mellan samer och övrig befolkning.

NO återkommer

Flyttas till kapitel 1, efter art 3 Samernas rättigheter.

Staterna ska särskilt främja samiska barns rätt att tillsammans med andra samer bevara, utöva och utveckla sin kultur, sina språk och sitt samhällsliv.

Staterna ska fästa särskild uppmärksamhet vid samiska barns behov och rättigheter då de verkställer sina skyldigheter enligt denna konvention.

SE återkommer om 1 st.

Kap 5 Näringar

Art. 34 Skydd av näringar

Samisk näring är av särskild betydelse för att bevara, utöva och utveckla samisk kultur, språk och samhällsliv.

Staterna ska särskilt främja samiska näringar.

[Näring och resursutnyttjande ska fortsätta att räknas som samiskt kulturutövande, även om nya ändamålsenliga driftsformer enligt den allmänna samhällsutvecklingen införs.]

NO, SE och FI överväger 3e styckets placering. FI återkommer i övrigt.

Art 35 Renskötsel

Renskötseln som en samisk näring och kulturform ska skyddas i lag.

Norge och Sverige ska främja renskötsel som en särskild rättighet för samer i landets renbetesområden och utveckla samarbete avseende gränsöverskridande renskötsel.

Med beaktande av protokoll nr 3 i anslutningsfördraget till Europeiska unionen, om samerna som ursprungsfolk, åtar sig Finland att stärka den samiska renskötselns ställning.

NO återkommer om 1 st. NO, SE är ense om 2 st. FI återkommer om 3 st.